

عنوان مقاله:

تزامن حق اشخاص مشهور با آزادی بیان در نظامهای حقوقی آمریکا، فرانسه، آلمان و ایران

محل انتشار:

مجله حقوقی دادگستری، دوره 84، شماره 110 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسنده:

عباس میرشکاری - استادیار گروه حقوق خصوصی و اسلامی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

امروزه، استفاده از نشانه‌های هویتی اشخاص مشهور در تبلیغات تجاری افزایش یافته است. نظامهای حقوقی نیز تلاش کرده‌اند تا با استناد به نهادهای حقوقی مختلف، از این اشخاص در برابر استفاده بدون اجازه از شهرتشان حمایت کنند؛ برای نمونه، در حقوق آمریکا، به حق به نام حق جلوت استناد میشود. این حق، به این معناست که برای بهره‌برداری از شخصیت دیگری، باید از او اجازه گرفت. اگرچه دامنه این حق، هم اشخاص مشهور و هم اشخاص عادی را دربرمیگیرد، عمدتاً در رویه قضایی این کشور، این اشخاص مشهورند که برای دفاع از منافع خویش به حق یادشده استناد میکنند. به هر روی، درباره اصل وجود این حق، کمتر تردید شده است؛ اما درباره قلمروی آن مجال گفتگو بیشتر است: پرسش این است که آیا هرگونه استفاده از شهرت دیگری منوط به اجازه اوست یا آنکه میتوان استثنائاتی بر لزوم اخذ اجازه وارد کرد. در حقوق آمریکا، اجرای تام حق جلوت را سبب نقض آزادی بیان و تجویز سانسور میدانند. برای همین، حق یادشده را در پرتو آزادی بیان تعدیل کرده‌اند. مهمترین دشواری در این مسیر، تعیین ضابطهای برای تشخیص قلمروی حق جلوت و تمایز آن از حق آزادی بیان است. برای این منظور، معیارهای مختلفی ارائه شده است که مهمترین آن، نظریه استفاده منصفانه است. بر این اساس، اگر شخص، در نشانه‌های هویتی شخص مشهوری دخلوتصرف کرده و آن را به‌گونه دیگری عرضه کند و در فرضی که استفاده از شهرت دیگری در راستای انتشار اطلاعات باشد، موضوع مشمول آزادی بیان خواهد بود. در واقع، در این دو فرض، حق جلوت با ارزشی مهمتر، یعنی آزادی بیان محدود خواهد شد. در نظامهای حقوقی فرانسه و آلمان، در فرضی که انتشار اطلاعات در راستای منافع عمومی جامعه باشد، جانب آزادی بیان گرفته میشود. در این مقاله، تلاش میشود با مطالعه نظامهای حقوقی یادشده، پیشنهادهایی برای نظام حقوقی ایران ارائه شود.

کلمات کلیدی:

شهرت، شخصیت، جلوت، بیان، آزادی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1198927>

